

Bibliografie

1. Benga, O., Intervenții validate științific asupra traumei la copii. Modelul intervenției cognitiv-comportamentale focalizate pe traumă, 2009.
2. Joița, El., A deveni profesor constructivist, E. D. P., București, 2008.
3. Peter, Karla, Psihopedagogia copilului cu dificultăți de învățare. Suport pentru studiul individual al studenților, Universitatea din Oradea, 2012.
4. Ștefan, M., Teoria situațiilor educative, Editura Aramis, București, 2007.
5. Белякова, С. М., Оказание психологической помощи детям в условиях детского дома // Проблемы и перспективы социальной адаптации детей-сирот. Сборник материалов, Иваново, 2001, С. 39 - 42.
6. Велиханова, Н. Ф., Психолого-педагогическая реабилитация социально дезадаптированных детей и младших подростков в условиях школы-интерната, Автореферат на соискание учёной степени кандидата педагогических наук, Коломна, 2000.
7. Илюхина, Т. И., Социальная защита детей-сирот, оставшихся без попечения родителей // Проблемы и перспективы социальной адаптации детей-сирот. Сборник материалов, Иваново, 2001, С. 14-17.
8. Рожков, М. И., Байбородова, Л. В., Ковальчук, М. А., Проблема социального воспитания детей-сирот. Информационно-методический сборник, ЯГПИУ им. К. Д. Ушинского, Ярославль, 2002.

STIL EDUCATIV DEFECTUOS – CAUZĂ A COMPORTAMENTULUI DEVIANT

*VÎRLAN Maria, dr., conf.univ.
FRUNZE Oleseă, lector*

Summary

At the moment in the Republic of Moldova, the deviance remains an open question at which the scientific community and policy makers are looking for optimal solutions to remedy the

problem. The justification of these solutions comes from education status of global social subsystem, which makes deviance to be included in the etiology of a variety of causes: economic, social, cultural, legal variables with proper education. Further in this article we reveal the empirical data on generating factors of deviant behavior, obtained after questioning delinquent minors.

*„Dați-i unui băiețel un ciocan și va constata
că toate lucrurile, pe care le întâlnește,
au nevoie să fie ciocănite”
(Abraham Kaplan)*

Delincvența generației în creștere nu e un eveniment ce s-a produs inopinat, ci reflectă esența societății contemporane prin ineficiența controlului social și capacitatea redusă de a opune rezistență indivizilor ce încalcă prevederile legii. Manifestată prin abateri de la normele juridico-penale, delincvența implică criminalitatea care, în prezent, se caracterizează prin perfecțiunea ei calitativă, apariția unor noi tipuri de crime, cruzimea acțiunilor infractorilor, precum și completarea „rezervelor” infracționale cu membri tot mai tineri etc. De regulă, sunt cunoscute aspectele înglobate de expresia „probleme ale tineretului”, dar apar incertitudini atunci, când se încearcă să se explice trecerea de la „comportamentul original” la comportamentul „delincvent” al unor tineri [3].

Pe parcursul anului 2015 am realizat un studiu pe un eșantion format din 16 subiecți, minori care și-au ispășit pedeapsa și se aflau în evidență la serviciul de resocializare din cadrul Centrului de Probațiune din Sectorul Buiucani. Minorii au vârstele cuprinse între 14-18 ani. Scopul studiului a constat în studierea nevoilor existente cu care se confruntă minori delincvenți și evaluarea socială a acestora.

A fost aplicat un chestionar și în continuare prezentăm rezultatele. La întrebarea 1: „Din ce tip de familie faceți parte?” – s-a

constatat că 3 minori (20%) fac parte din familii unde sunt prezenți ambii părinți, 8 (50%) dintre aceștia au concluzionat că fac parte din familii cu un singur părinte, iar 5 (30%) au dat răspuns că sunt copii orfani. Familia reprezintă primul context de viață, cu semnificație deosebită în edificarea personalității copilului, agentul de bază al socializării, al procesului de însușire temeinică și liber consimțită a normelor, valorilor și regulilor de conduită concordante cu modelul etico-normativ al societății, asigurându-i capacitatea de a exercita adecvat rolurile sociale, participarea conștientă la urmărirea și la realizarea finalităților fixate; orientarea corectă în câmpul moral; capacitatea de a discerne între conduitele acceptate și cele neacceptate, între mijloacele legitime și cele ilegite, între scopurile dezirabile și cele indezirabile. Mediul familial reprezintă un factor semnificativ în modelarea comportamentului copiilor. În urma datelor obținute am constatat că 6 minori (50%) au răspuns că situația materială a familiei lor este „foarte scăzută”, 2 copii (20%) au concluzionat că situația materială este la nivel „mijlociu”, același număr au răspuns că situația este bună și doar 10% au specificat că situația materială a familiei acestora este „foarte bună”. De aici rezultă că cel mai mult sunt condamnați minorii, la care situația materială/financiară a familiei este foarte scăzută, fapt ce explică motivul care îi provoacă în mare parte să săvârșească fapte ilegale, precum furturi sau alte acte ilicite cu scop de supraviețuire. La întrebarea „În casa dumneavoastră aveau loc deseori certuri?” – 2 copii (10%) au răspuns că în casa lor niciodată nu aveau loc certuri, alți 2 copii (10%) au dat răspuns că foarte rar, 15% - 3 minori au concluzionat faptul că uneori erau prezente certurile în familie și atunci, când tatăl acestora consuma alcool, la 4 copii (25%), certurile erau întotdeauna prezente în casa și circa 5 copii (40%) – certurile erau foarte dese și, de cele mai multe ori, nemotivate. De aici rezultă faptul că minorii provin din familii unde erau mereu certuri între părinți, dându-le copiilor un model negativ de conviețuire, motivându-i uneori să recurgă la fuga de acasă sau încadrarea într-un

cerc vicios de prieteni. Expunerea la violență poate avea efecte semnificative asupra copiilor pe parcursul dezvoltării lor și influențează modul în care aceștia își vor forma relații cu cei din jur. Violența afectează viața tuturor care sunt martori la ea. Pentru copii, certurile au urmări psihologice, emoționale și de dezvoltare. Din datele cercetării am obținut că 5 copii din 16 (sau 25%) erau deseori pedepsiți fizic de către părinții lor, 3 minori (20%) erau aproape întotdeauna sub mâna pedepsei fizice, 20% (3 copii) uneori erau pedepsiți cu această formă de abuz, alți 3 copii (20%) au răspuns că erau pedepsiți foarte rar de către mături și doar 2 copii (estimat la 15% dintre aceștia) au argumentat că nu au fost pedepsiți niciodată.

De aici rezultă faptul că forma de abuz fizic exista deseori în familiile minorilor, acest fapt generând la minor dorința să preia acest comportament, manifestându-l în afara familiei, ducând ideea că bătaia este unica soluție de rezolvare a unui conflict, împingând minorul spre fapte cu urmări de pedepse aspre. La întrebarea: „Dacă chiuliați de la ore, cu ce vă ocupați în acest timp?”, răspunsurile au fost multe și diverse, furam/jefuim – 60% (8 copii), consumam băuturi alcoolice cu prietenii – 15% (3copii), vagabondam – 15% (3copii), ajutam părinții – 5% (1copil), lucram – 5% (1copil), dar cel mai frecvent, printre răspunsurile acestor tineri s-a regăsit furtul/jaful ca ocupație, deoarece căpătau ceva bunuri în urma acestor acțiuni, folosindu-le în diferite circumstanțe.

În concluzie, monitorizarea frecventării orelor de curs de către familiile elevilor ar putea contribui la diminuarea absenteismului școlar. De cele mai multe ori, părinții sunt însă prea preocupați cu probleme de la serviciu, ajungând acasă seara târziu, copii rămânând nesupravegheați. Iar măsurile de sancționare pentru absențele nemotivate sunt luate cu întârziere de către diriginții claselor, deoarece aprobarea acestor sancțiuni trebuie supusă în consiliile profesoriale (consilii care, de regulă, sunt o dată pe lună) iar diriginții nu doresc să pericliteze viitorul copiilor, prin exmatriculări, mai ales când aceștia sunt în clase terminale.

La întrebarea: „La ce vîrstă ați fost sancționat și condamnat prima dată?”, răspunsurile, potrivit vârstei, au variat de la 14 pînă la 18 ani. Cu regret, vârsta în care sa-u încadrat minorii, în cel mai rău caz, a fost cea sub 14 ani. Acest fapt ne poate explica o condamnare precoce, în care copilul nu îndeplinise nici 14 ani pînă la prima sa condamnare, 70% (8copii).

Din răspunsurile obținute am putut afla că minorii delincvenți au mai comis și alte infracțiuni pînă la prima condamnare, cca 55% (7copii), 15% (3copii) au răspuns că „nu”, nu au comis alte infracțiuni, iar 30% (6copii) din minori nu au dorit să răspundă. De aici, rezultă că analiza situației privind asigurarea protecției copilului împotriva infracțiunilor constată indici statistici în scădere, vizînd numărul copiilor victime ale infracțiunii. Numărul de infracțiuni comise de către minori sau cu implicarea acestora este în continuă creștere.

În urma chestionării minorilor, se constată că 50% (7copii) dintre ei au declarat că nu știu ce vor face în viitor, după ce-și vor ispăși pedeapsa, iar 30% (4copii) își vor căuta un loc de muncă pentru a-și câștiga un ban cinstit, 15% (3copii) au răspuns cu seriozitate că-și vor continua studiile, pentru a ajunge să se înscrie la o facultate, iar 5% dintre aceștia au specificat că au alte planuri, precum: să ajute părinții în gospodărie, să practice cît mai mult sport etc. Pedeapsa nu este o învinovățire, nu este o umilire, ci vine să restabilească un echilibru distorsionat. Pedeapsa trebuie să fie o ocazie de a învăța o lecție, și anume care sunt consecințele negative ale anumitor acțiuni, pentru ca acestea să nu se mai repete și să-și atingă scopul.

După datele obținute din chestionarea copiilor, tragem concluzia că actele violente săvârșite de minori sunt determinate de *stiluri educative defectuoase* ce le-au fost aplicate și care au pus amprente majore în procesul de formare a personalității. Sistemul de justiție pentru copii trebuie privit ca un pilon al unei strategii mai largi de prevenire a delincvenței juvenile care ține cont de contextul

larg al familiei, școlii, vecinătății și grupului de persoane în interiorul căruia are loc comiterea faptei [2].

Reacția la delincvența juvenilă trebuie să poarte un caracter planificat, coordonat și să fie realizată de parteneriatele locale care cuprind autoritățile publice-cheie: poliția, serviciile de asistență socială pentru copii și tineri, de plasare în muncă, de învățământ și educație, sănătate, autoritățile judiciare, probațiunea, precum și sectorul de voluntariat și cel privat [1].

Majoritatea specialiștilor au încredere în eficiența măsurilor alternative la pedeapsa închisorii în cazul minorilor. Pentru ca aceste măsuri să fie eficiente, minorul delincvent ar trebui să urmeze un tratament și terapie în cazul dependențelor, să primească asistență și consiliere și nu în ultimul rând, să participe la programe de conștientizarea consecințelor infracțiunii. Fenomenul delincvenței juvenile persistă în Republica Moldova. Se constată un simț al responsabilității mai scăzut, iar în lipsa informării juridice, nivelul de conștientizare al pericolului social și al consecințelor faptelor anomice săvârșite este subdezvoltat sau lipsește în general.

Bibliografie

1. Banciu, D., Rădulescu, S. M, Introducere în sociologia delincvenței juvenile (adolescent între normalitate și devianță), Editura Medicala, București, 1990.
2. Băluțoiu, G. A, Tihan, E., Delincvența juvenilă – factori generatori în contextul procesului de formare a personalității adolescentului, Editura Institutul de Ecologie Socială și Protecție Umană, București, 2002.
3. Ciobanu, V., Rotaru, V., Zaharia, V., Dolea, I., Justiția Juvenilă; Instituția probațiunii în sistemul de drept al Republicii Moldova; Mediarea penală, PNUD Moldova, Institutul Național al Justiției, ELAN POLIGRAF S. R. L., Chișinău, 2009.